

Kutná Hora

Kraj: Středočeský

Správní obvod: Kutná Hora

Nadmořská výška: 254 m n. m.

Počet obyvatel: 19 008

Adresa URL: www.kutnahora.cz

Okres: Kutná Hora

GPS souřadnice: 49.952431N, 15.268654E

První pís. zmínka: 1289 (735 let)

PSČ: 284 01

Památky a zajímavosti Kutná Hora

Historické centrum Městské památkové rezervace spolu s kostelem sv. Barbory a kostelem Nanebevzetí Panny Marie v Sedlci je od roku 1995 zapsáno na Seznamu světového dědictví UNESCO. Město Kutná Hora je členem evropského projektu EUROMINT, jehož cílem je shromáždit informace o všech evropských středověkých a raně novověkých mincovnách.

Nejznámější a nejvýznamější památkou je chrám sv. Barbory

Důvod jeho výstavby je zcela unikátní. Chrám totiž nebyl vystavěn na popud některé církevní instituce, nýbrž byl od počátku zamýšlen jako velká reprezentativní stavba iniciovaná bohatými kutnohorskými měšťany. Podle kanonického práva měl chrám původně status pouhé kaple. Architektonicky ovšem směle konkuroval Pražské katedrále. Vyjadřuje dobové napětí mezi Prahou a Kutnou Horou a také mezi Kutnou horou a Sedleckým klášterem, na jehož pozemku bylo město vybudováno a jehož vlivu, ač bylo městem královským, podléhalo. Proto byl chrám také vybudován za městskými hradbami na pozemku pražské kapituly.

Stavba chrámu sv. Barbory započala roku 1388, probíhala v několika etapách a do značné míry souvisela s prosperitou stříbrných kutnohorských dolů. Práce na chrámu byly definitivně zastaveny roku 1558, přičemž byl chrám na západě uzavřen pouze provizorní zdí. Následující zásahy měly pouze udržovací charakter. V roce 1626 byl chrám předán jezuitům, kteří vedle něj vybudovali kolej. Po požáru kostela provedli barokní úpravy. Především došlo k vybudování barokního krovu.

Mezi lety 1884 až 1905 byla na základě popudu místního archeologického spolku Vocel provedena puristická rekonstrukce, při které byla budova nejen obnovena, ale také prodloužena o jednu okenní osu k západu, kde bylo vybudováno nové neogotické průčelí. Barokní krov byl nahrazen krovem v podobě trojice gotizujících stanových střech, které zřejmě zhruba odpovídají původnímu gotickému řešení.

Prvním projektantem a stavitelem chrámu sv. Barbory se stal Jan Parlér, syn stavitele Svatovítské katedrály Petra Parléra. Jan Parlér vystavěl nejstarší část chrámu s věncem obvodových kaplí podle vzorů francouzských katedrál. Původně budované trojlodí bylo brzy rozšířeno o široké vnější lodi, avšak s příchodem husitských válek byla stavba poprvé na šedesát let přerušena. Práce na chrámu byly znovu obnoveny v roce 1482, nejprve zde pracovali místní stavitelé, kteří pokračovali v intencích zakladatele stavby Jana Parléra. Od roku 1489 až do své smrti roku 1506 pracoval na dostavbě chrámu Matěj Rejsek. Jeho stavební zásahy jsou charakteristické uplatněním množství velmi bohatého pozdněgotického dekoru.

Aby bylo možné chrám používat bylo potřeba především dokončit bazilikálně převýšenou hlavní

lod'. Původně respektovaného architekta Benedikta Rejta roku 1512 však znamenal radikální změnu. Rejt kromě vrchní části hlavní lodi vybudoval ještě dvě shodně vysoké boční lodě. Ve své podstatě tak vznikl nad původní částí chrámu nový, pozdněgotický halový kostel, zaklenutý krouženou žebrovou klenbou a silně prosvětlený množstvím rozměrných oken. Iluzi „kostela nad kostelem“ ještě zdůraznilo zcela nezvyklé umístění oltářů i ve druhé etáži kostela.

Podle Rejtova projektu se stavělo i po jeho smrti roku 1534, avšak s postupným poklesem těžby stříbra opět docházely finanční zdroje, a tak byly v roce 1558 práce definitivně zastaveny, aniž by došlo k vybudování poslední části soulodí, pravděpodobně o rozsahu dalších 4 až 6 klenebních polí.

V kněžišti je umístěno pozdně gotické pastoforium pocházející z dílny Matyáše Rejska z doby kolem roku 1510. Chórové lavice jsou zdobeny řezbami řezbáře mistra Jakuba Nymburského z let 1480–1490. Pozoruhodné a ojedinělé v našem středověkém umění jsou dochované pozdně gotické fresky s báňskou tematikou v některých kaplích (Hašplířská kaple). V Mincovní kapli je na stěnách znázorněna středověká technika ražby mincí. Nejunikátnější je ovšem malířská výzdoba Smíškovské kaple (1485–1492) zobrazující typologicky pojaté scény královnou ze Sáby přichází ke králi Šalomounovi, Trajánův soud, Vidění Tiburtské Sybily a Ukřižování. Ve spodní části kaple doplňuje tyto výjevy ještě pozoruhodná malba „litterati“, připravujících liturgické náčiní k bohoslužbě. Malíř, který vytvořil tyto malby byl nejen velmi schopným tvůrcem, ale byl navíc i dobře poučen o soudobé italské malířské produkci.

Hrádek

Původně postavený jako samostatný opevněný objekt, plnil pravděpodobně úlohu strážní tvrze nad údolím říčky Vrchlice. První písemné zmínky o této tvrzi a jejím majiteli, Hermanu de Castro, pocházejí z roku 1312. V průběhu 14.–15. století byla tvrz přestavěna na honosné patricijské sídlo. Od poloviny 20. století je budova Hrádku sídlem kutnohorského muzea (České muzeum stříbra), pokračovatele a právního nástupce muzejního a archeologického spolku Wocel (založeného v roce 1877). Hlavním posláním muzea je sbírkotvorná, výzkumná a expoziční činnost zaměřená na historii královského horního města Kutné Hory, středověké dolování, hutnění a mincování.

Vlašský dvůr

Opevněný objekt při jižních hradbách Kutné Hory se záhy po svém pravděpodobném založení kolem roku 1300 stává centrem hospodářské politiky – Václav II. sem z celého království stahuje provozy menších a poněkud roztroušených mincoven, vzniká pražský groš. Kolem nádvoří městského hradu jsou rozesety jednotlivé mincařské dílny, tzv. šmitny. Nad nimi erby měst, odkud byla výroba přesunuta. Svoje přízvisko „Vlašský“ získává od florentských mistrů. Koncem 12. století probíhá přestavba oválného areálu v pohodlnější residenci Václava IV., vzniká dvoupatrový palác, věž a prostor královské pokladnice. Za vlády Vladislava Jagelonského vyrostl nový mincmistrovský dům. V první polovině 16. století mincovna ztrácí svůj monopol – výroba mincí se opět rozšiřuje i do dalších měst. Zároveň ustává ražba grošů, přichází totiž čas tolarů. Postupný pokles těžby stříbra vyústil roku 1727 v uzavření mincovny a areál začal chátrat. Až koncem 19. století je bývalý hrad odkoupen městem a neogoticky upraven arch. Ludvíkem Láblerem. Výsledek jeho práce je stejně sporný, jako např. u nymburských hradeb.

Během asi půlhodinové prohlídky navštívíte prostory královské pokladnice, kde jsou k vidění ukázky

zde ražených mincí. Získáte také základní přehled o způsobu jejich výroby. Součástí expozice je replika minciřské kovárny, dále kaple Václava IV., ocitnete se též v dodnes svému účelu sloužící zasedací síni pánů radních.

Dalšími památkami v Kutné Hoře jsou:

Kostel sv. Jakuba (1330–1420)

České muzeum stříbra Kutná Hora a středověký důl

Hřbitovní kostel Nejsvětější Trojice (kolem 1415; 1488–1504)

Hřbitovní kostel Všech svatých (kolem 1290; 1698)

Jezuitská kolej (1667–1700)

Kamenná kašna (1493–1495)

Kamenný dům (1485–1495)

Kaple Božího těla (kolem 1400)

Klášter řádu sv. Voršily (1733–1743)

Kostel Matky Boží Na Náměti (1360–1470)

Kostel sv. Jana Nepomuckého (1734–1750)

Morový sloup (1713–1715)

Ruthardka

Sankturinovský dům

Kostel Nanebevzetí Panny Marie a sv. Jana Křtitele v Sedlci

Bývalý cisterciácký klášter byl založen roku 1142 Miroslavem z Markvartic, údajně na popud olomouckého biskupa Jindřicha Zdíka. Jméno stavitele sedleckého chrámu nám není známo, ale je jisté, že byl dobře obeznámen s francouzskými a německými katedrálními stavbami. Zároveň při stavbě zcela respektoval zásady cisterciácké architektury. Velmi výrazná je hlavní loď, která je nad boční lodě znatelně vyvýšena. Celková délka chrámu činí 87 m.

Ke zkáze kostela došlo během husitských válek roku 1421, kdy byl spolu s klášterem vypálen a opuštěn. Obnovy se dočkal až na konci 17. století. Na začátku 18. století pak byla započata jeho přestavba nejprve architektem Pavlem Ignácem Bayerem a pak ve stylu „barokní gotiky“ Janem Blažejem Santinim-Aichlem. Na počátku 18. století byl kostel na náklad opata Jindřicha Snopka přestavěn do podoby, ve které jej známe dnes. Ten se snažil získat pro výzdobu kostela ty nejlepší umělce, kteří byli v Čechách dostupní. V 19. století prošel chrám rekonstrukcemi, během nichž byla zasklena okna, položena dlažba a celý interiér byl vymalován v bílé a žluté barvě, která zůstala po posledním restaurátorském zásahu, který probíhal v letech 2001–2008, zachována.

Muzea v Kutné Hoře

Alchymistická dílna

Dačického dům – interaktivní expozice o Kutné Hoře a UNESCO

Hrádek – České muzeum stříbra a středověký důl

Vlašský dvůr

Kamenný dům

Tylův dům

Muzeum čokolády & čokoládovna Kutná Hora

Muzeum knihtisku – KNIHTISKÁRNABěhem prohlídky expozice vás čeká představení několika starých strojů, stručný výklad historie knihtisku se spoustou zajímavých informací a možnost praktického vyzkoušení tradičního řemesla. V doprovodu průvodce si vyzkoušíte některé historické stroje v chodu, jak čas a provozní podmínky dovolí. Vlastnoručně si vytisknout pohlednici Kutné Hory na sto let starém tiskovém stroji Boston? Žádný problém! Můžete si to tu zkusit sami a odnést si ji jako originální suvenýr. Muzeum se nachází V Barborské ulici čp. 30, hned vedle Českého muzea stříbra (gotického Hrádku) a stříbrného dolu. Web: www.muzeumkutnahora.info

Muzeum kostek a obchod LEGO

Muzeum kutnohorských pověstí, duchů a strašidel

Muzeum tabáku

